

Dovrefjell
nasjonalparkstyret

Møteinnkalling

Utvalg: Arbeidsutvalget for Dovrefjell nasjonalparkstyret
Møtested: teams
Dato: 22.05.2026
Tidspunkt: 09:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Microsoft Teams-møte

Bli med:

<https://teams.microsoft.com/meet/331435835057060?p=52QnsNfqOVjSbwiD9O>

Møte-ID: 331 435 835 057 060

Passord: Lo9B59fq

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 1/2026	Godkjenning av innkalling og sakliste		
ST 2/2026	Utredning av organisering av verneområdeforvaltere - høringsuttalelse - Dovrefjell nasjonalparkstyre		2024/13631

ST 1/2026 Godkjenning av innkalling og sakliste /

Arkivsaksnummer: 2024/13631-10

Saksbehandler: Bernhard Svendsgard

Dato: 18.05.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalget for Dovrefjell nasjonalparkstyret	2/2026	22.05.2026

Utredning av organisering av verneområdeforvaltere - høringsuttalelse - Dovrefjell nasjonalparkstyret

Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyret er i utgangspunktet tilfreds med videreføring av hovedtrekkene i dagens organisering.

Styret mener at alternativ 1 med anbefalte forbedringspunkter vil fungere best. Nasjonalparkforvalterne er i dag godt integrert både faglig og sosialt med en dedikert ledelse hos Statsforvalteren i Innlandet.

Gjennom alternativ 2 mister nasjonalparkstyret kontakten med et viktig fagmiljø som sitter tett på både verneområdeforvaltningen og arealforvaltningen i kommunene. Dovrefjell nasjonalparkstyret har verneområder i tre fylker og er avhengig av at statsforvalterembetene i alle fylkene skjønner lokal forvaltnings behov og utfordringer. Dersom enkelte statsforvalterembeter blir koplet fra forvaltning av store verneområder vil det svekke kvaliteten på norsk verneområdeforvaltning

Alternativ 2 kan svekke tilknytningen til kommunene for de sekretariatene som flyttes over til et annet statsforvalterembete enn det som geografisk er knyttet til verneområdene, og uttalelsene fra de verneområdestyrene der dette blir aktuelt bør derfor tillegges vekt.

Tiltakene som er foreslått som forbedringspunkter vurderes å bidra til målene om mer helhetlig forvaltning. Merknader til de enkelte punktene:

- Finansiering / ressurser: Det er viktig at den desentraliserte modellen som er valgt blir fullfinansiert og synliggjort ved øremerking av midler per forvalterstilling i Statsbudsjettet (Prop. 1S). Styrking av statsforvalterembetene for oppfølging av forvalterne vil bidra til å sikre kontinuitet og god opplæring ved skifte i forvalterstillingene.
I enkelte saker trenger forvalterne juridisk bistand i saksbehandlingen, det er viktig at slik bistand styrkes, enten via fagmiljøet hos Statsforvalteren eller i Miljødirektoratet.
- En tydeliggjøring av rollen som faglig rådgiver i *Hovedinstruks for statsforvalteren* og direkte rådgivning til forvalternes innstillinger til styret kan lett komme i konflikt med Statsforvalterens rolle som mulig klageinstans på styrets vedtak. Det vil også komme i konflikt med styrenes selvstendige rolle og utøvelsen som eget forvaltningsorgan
For å ha klare linjer bør ikke Statsforvalter delta i forvalternes arbeid med innstillinger

---

Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunnalsfjella
Naturresevatner	Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjelltjønn, Mardalen
Landskapsvernområder	Hjerkinn med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområder	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn

til vedtak og annet faglig arbeid, men kan gi faglige råd dersom forvalter selv tar initiativ og ber om det. Det er viktig å unngå at lederen med fag- og personalansvar hos Statsforvalteren får en slags godkjennerolle på forvalterens innstillinger. Selvstendige vurderinger i forvalternes arbeid med innstillinger til styret er viktig for å tydeliggjøre rollen til styret som eget organ. Der Statsforvalteren mener at en sak ikke er tilfredsstillende utredet i forhold til verneforskriftene vil det alltid være mulig å få en ny vurdering gjennom klageordningen, og det vil være uheldig med innblanding i arbeid med innstillingene.

- Klarere skille mellom Statsforvalteren som arbeidsgiver og styret i dokumentforvaltningen vil gi tydeligere kommunikasjon mot publikum og mot andre aktører i forvaltningen. Det er viktig å synliggjøre at det er nasjonalparkstyret som er avsender når forvalter sender ut forvaltningsvedtak og annen korrespondanse på vegne av styret. Spørsmålet om arkivopplegg må få en funksjonell løsning som kvalitetssikres av de administrative aktørene.
- Innføring av "Forvalterskolen" vil sikre bedre og mer systematisk opplæring, og faste møtepunkter ved forvaltersamlinger vil bidra til faglig utvikling og mer enhetlig forvaltning gjennom erfaringsutveksling.
- Forslaget om å gi arbeidsgiver økt fleksibilitet i bruk av forvalterressurser mellom styrene vil være positivt med tanke på best mulig bruk av ressursene samlet sett. Det må fortsatt være en føring om at det skal være *dialog* med både forvalter og styreleder i forkant av slik omdisponering av ressurser, og at endringer krever *godkjenning* fra styret/styreleder.
- Gjennomgang av forvaltningsknutepunktene for bedre fungerende knutepunkter vil være nyttig. Hjerkin er et velfungerende og solid forvaltningsknutepunkt som kan gi gode referanser for videreutvikling av systemet. Så langt det er mulig må forvalterne samlokaliseres med andre forvaltere. Kontorfelleskap gir bedre rom for læring og avlastning, og gir bedre service til publikum når det er flere med tilgang til samme arkiv m.m. Samlokalisering med SNO, fjellstyre og andre med oppgaver innen utmarksforvaltning bidrar også til styrking av fagmiljøene.
- Det kan være nyttig å arbeide for mer formalisert samarbeid med besøkssentrene, men dette må ses i sammenheng med utredningen av ny besøkssenterstrategi. Mange av de store verneområdene mangler besøkssenter, og det er viktig å få et helhetlig nasjonalt system for besøkssentre for å få et likeverdig opplegg som omfatter alle de store verneområdene. Flere har pekt på at sentrene burde hatt en tydeligere rolle knyttet til informasjon og naturveiledning om verneverdiene, men dette forutsetter at det tilføres ressurser til informasjonsmedarbeidere med særlig ansvar for verneområdeforvaltningen og at alle verneområdene knyttes til velfungerende besøkssentre. Før man får på plass en besøkssenterstrategi som ser på besøkssentermodellen i et overordnet nasjonalt perspektiv er det vanskelig å etablere ordninger som gir et enhetlig system som omfatter alle verneområdestyrene. For Dovrefjell sin del er ny informasjons- og kommunikasjonsressurs viktig i arbeidet med besøksforvaltning og det er avgjørende at disse ressursene knyttes opp mot forvaltningsknutepunkt og besøkssenter.

- Med økt vekt på verdiskaping og å ønske folk velkommen inn i nasjonalparkene er det nødvendig å ha et godt system for å ivareta verneverdiene også med økt besøkspres. Tilstrekkelige ressurser til informasjonsarbeid i sekretariatene og for tilsyn og veiledning i felt er viktig i en aktiv besøksforvaltning. Når man inviterer flere inn, må også mottaksapparatet styrkes. Det er derfor svært bekymringsfullt at enkelte verneområder opplever manglende SNO-ressurser som et problem. Det ville styrket samarbeidet om det hadde vært lagt opp til felles kontaktpunkt med SNO gjennom kontorløsningene. Dette er særlig viktig ved skifte av personell, da det ellers kan ta tid før man får etablert gode rutiner for kunnskapsutveksling og god samhandling mellom forvaltning og tilsyn.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Saksopplysninger

Dagens forvaltningsmodell for nasjonalparker og andre store verneområder ble etablert i 2010. Det er i dag 49 nasjonalpark-/verneområdestyrer som har delegert forvaltningsansvar. Det er per 1.1.2026 totalt 69 verneområdeforvaltere fordelt på de 49 styrene. Hardangervidda er i dag eneste nasjonalpark som ikke forvaltes av et nasjonalparkstyre.

Det ble lagt opp til etablering av lokale/regionale forvaltningsknutepunkter der forvalterne skulle samlokaliseres med andre fagpersoner knyttet til verneområdet. I 2014 gjorde Riksrevisjonen en undersøkelse av forvaltningen av nasjonalparkene. Undersøkelsen viste til at «*Modellen har bidratt til at både erfaringsbasert, lokal kunnskap, og vitenskapelig og forskningsbasert kunnskap nå legges til grunn i forvaltningen*».

Samtidig ble det pekt på noen behov for avklaringer, som rolleavklaringer mellom styrene og fylkesmannen som arbeidsgiver for verneområdeforvaltere, samt klarere instruksjonsmyndighet for styrene overfor verneområdeforvaltere. Vurderingene fra Riksrevisjonen er fulgt opp gjennom flere oppdrag fra Klima- og miljødepartementet (KLD) til Miljødirektoratet.

Miljødirektoratet fikk i mars 2025 oppdrag fra Klima- og miljødepartementet om å gjennomgå organiseringen av verneområdeforvaltere og øvrig organisering, og vurdere eventuelle endringer for å styrke forvaltningen av verneområdene.

Oppdraget er avgrenset til å gjelde organiseringen, og gjelder ikke selve forvaltningsmodellen:

«KLD presiserer i oppdragsteksten at det er en forutsetning at utredningen ivaretar verneområdestyrets faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne, slik at det er vernestyret som avgjør overordnede spørsmål knyttet til forvaltning av det enkelte område, eksempelvis prioritering mellom større overordnede oppgaver m.v. De skriver også at det er en forutsetning for utredningen at nasjonalpark- og verneområdeforvalterne fortsatt skal sitte desentralisert nær verneområdene. Det er et mål å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer, og direktoratet kan også foreslå relokalisering av forvalterstillinger for å bygge opp under dette, jf. Meld. St. 35 (2023-2024) kapittel 6.3.3»

Punktvis oppsummering av oppdraget oppsummert av Miljødirektoratet:

«Endringspunkter som vi er bedt om å vurdere i oppdragsteksten:

- fører til en mer helhetlig forvaltning mellom verneområder

- styrker det faglige nettverket mellom verneområdeforvaltere
- øker erfaringsdelingen mellom forvalterne
- bedrer forholdene for veiledning av forvalterne og styrker deres kompetanse
- gir bedre fungerende knutepunkter
- gir mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver i.f.m sykdom, vakanser mv eller p.g.a ulike ressursbehov mellom områder
- gir mer lik organisering av forvalterne og styrker den daglige ledelsen av dem bl.a. når det gjelder organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv
- fører til bedre rolleavklaring herunder gjør rollene tydeligere for publikum
- styrker samarbeidet med Statens naturoppsyn
- styrker samarbeidet med besøkssentrene

Tilleggspunkter som vi har lagt til i utredningen:

- styrker tilliten til forvaltningsordningen hos publikum
- økte forvaltningsgevinster på tvers av alle verneområder som forvaltes av styrer og statsforvaltere»

Miljødirektoratet har utredet fire alternative løsninger, som er sendt på høring til aktørene i forvaltningsmodellen:

1. Beholde dagens ordning, men se på forbedringspunkter i denne
2. Samle arbeidsgiveransvaret hos et fåtall Statsforvaltere
3. Samle arbeidsgiveransvaret hos Miljødirektoratet
4. Opprette en egen organisasjon med egen ledelse, der fellestjenester håndteres av direktoratet

Miljødirektoratet har anbefalt organisering etter alternativ 2, etter slike føringer:

- 3-5 embeter
- Samling av forvaltere slik at et embete har minimum ti forvaltere ansatt
- Fellestjenester ligger hos statsforvalterne som tidligere

Det er pekt på at

«Det er stor variasjon i arbeidsmengde knyttet til sekretariatsfunksjonen for verneområdestyrene. Årsakene til det er flere, blant annet på grunn av variasjon i antall verneområder et styre forvalter. Andre faktorer som kan virke inn er antallet saker de håndterer, omfang av bruksinteresser i verneområdet, størrelsen på verneområdene, mv.»

Alle tre forvalterne i Dovrefjell nasjonalparkstyre er tilknyttet Statsforvalteren i Innlandet og forslaget vil derfor ikke innvirke på oss. Foreløpig skisse til fordeling viser:

Tabell 3 - Forslag til mulig fordeling av forvaltere på et fåtall statsforvaltere.

Statsforvalter-embete	Antall forvaltere per embete i dag	Forslag til fremtidig antall forvaltere per embete	Endringer i sammensetning
Troms og Finnmark	13	13	Uendret
Nordland	9	14	Dagens forvaltere + forvaltere fra Børgefjell (1), Blåfjella/Skjækerfjella og Lierne (2) og Skarvan/Roltdalen/Sylan (1) og Skardsfjella/Hyllingsdalen (1)
Trøndelag	10	0	Forvaltere fordeles på Innlandet og Nordland
Innlandet	14	19	Dagens forvaltere + forvaltere fra Trollheimen (2), Femundsmarka og Gutulia (1), Forollhogna (2).
Vestland ⁴	9	13	Dagens forvaltere + forvaltere fra Geiranger-Herdalen (1), Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane landskapsvernområde (3)
Møre og Romsdal	1	0	Dagens forvalter plasseres hos Vestland
Rogaland	1	0	Dagens forvalter plasseres hos Vestland
Vestfold og Telemark	3	0	Dagens forvaltere plasseres hos Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus
Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus ⁴	5	10	Dagens forvaltere + forvaltere fra Raet (1) og Oksøy-Ryvingen-Flekkefjord (1), Færder (1), Jomfruland (1) og Brattefjell-Vindeggen (1)
Agder	4	0	Dagens forvaltere fordeles på Vestland og Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus
Totalt antall forvaltere:	69	69	

⁴ Dersom det etableres et nasjonalparkstyre for Hardangervidda vil det være naturlig å fordele tilknyttede forvalterstillinger til Statsforvalteren i Vestland eller Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus.

Det er videre anbefalt ulike tiltak for å bedre forvaltningen i tråd med mål for gjennomgangen:

1. Økning av kapasitet og ressurser hos statsforvalterne

- Økt tildeling per forvalterstilling (eksisterende stillinger fra før 2024)
- Synliggjøre øremerking av midler per forvalterstilling i Prop. 1S
- Tilføre midler til embeter (med mer enn 10 forvaltere) for å ansette dedikert seksjonsleder med personal- og fagansvar. I embeter med færre forvaltere foreslår vi å tilføre midler til en forvalterkoordinator som skal bistå på tvers av forvaltere/styrer med faglig rådgiving og bistand i oppgaver. Personalansvaret må da fremdeles ligge hos en leder hos statsforvalteren.

2. Klargjøring av roller internt blant aktørene knyttet til faglig oppfølging av forvalterne

3. Klarere skille mellom arbeidsgiver og styret i dokumentforvaltning
4. Gi arbeidsgiver økt fleksibilitet i bruk av forvalterressurser mellom styrer.
5. Innføring av "Forvalterskolen"
6. Faste intervaller på forvaltersamlinger
7. Endringer på forvaltningsknutepunkter
8. Formalisere samarbeid mellom forvaltning og besøkssentre
9. Legge til rette for SNOs tilgang til forvaltningsknutepunktene

Verneområdestyrene kunne komme med muntlige og skriftlige innspill til Klima- og miljødepartementet i forbindelse med utarbeidelse av oppdraget vinteren 2025. Styret sendte skriftlig innspill vinteren 2025, der det ble pekt på noen utfordringer med dagens modell, men at det i det store fungerer godt for Dovrefjells del.

Styret støttet en videreføring av ordningen med administrativ tilknytning til Statsforvalterembetene, men med forbedringer. I utredningen er fordelene med slik tilknytning beskrevet slik:

«I Innlandet og for Dovrefjell nasjonalparkstyres del fungerer dagens ordning på en god måte. Forvaltningsmodellen ligger fast, det er Dovrefjell nasjonalparkstyre fornøyd med.

Oppsynstjenestene er en viktig premissleverandør for en aktiv og god forvaltning av verneområdene. SNO må være samlokalisert med verneforvaltningen og verneområdestyrene må ha en dedikert oppsynsressurs.

Dersom det skal gjøres endringer i organiseringen, så er det viktig at den lokale tilknytningen beholdes. En løsning der verneområdestyrene blir en del av Miljødirektoratet/SNO vil gjøre dette utfordrende. Det må med en slik ordning også endres på saksbehandlingen i klagesaker.

En løsning med eget arbeidsgiveransvar for det enkelte styre bli svært vanskelig å drifte, der små miljøer vil måtte håndtere mye av organisasjonsmessig og merkantilt arbeid på egenhånd.

Verneområdestyrenes selvstendige rolle og lokale tilhørighet kan tydeliggjøres gjennom enkel tilrettelegging av egne epostadresser, organisasjonsnummer og egen utsending av dokumenter og vedtak.

Forvaltningsknutepunktene kan styrkes. Flere oppgaver kan legges til disse og de kan videreutvikles for å gi støtte videre i verneforvaltningen. Slike oppgaver kan være innenfor områdene informasjon/kommunikasjon, samordning og andre støttefunksjoner.

Større forvaltningsknutepunkt kan utføre oppgaver for flere verneområdestyrer.»

Anbefalingen om å samle forvalterne i færre embeter (alternativ 2) er av Miljødirektoratet begrunnet slik:

«Alternativ 2 og en samling av arbeidsgiveransvaret hos færre embeter, styrker muligheten til å utvikle mer enhetlige kompetansetiltak i form av å kunne etablere felles rutiner og opplæring i færre embeter som igjen vil gi færre ulikheter. Det samme gjelder muligheten for større grad av systematisk oppfølging og utvikling og etablering av fagfellesskap/nettverk. Gode nettverk mellom forvalterne i embetet er det som trekkes frem som særlig positivt blant forvalterne som gir gode skussmål til dagens organisering og vi mener det derfor er viktig å legge til rette for slike nettverk. Det mener vi forenkles ved å ha et større antall forvaltere samlet under et embete og en dedikert ledelse som kan legge til rette for dette.»

Fordeler og ulemper med alternativ 3 og 4 diskuteres ikke nærmere i denne saken, da det synes å være lite aktuelt å velge ett av disse. Utredningen med beskrivelse av alternativene finner du her:

[Utredningsoppdrag om organisering av verneområdeforvaltere - miljodirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no/hoeringer/2026/april-2026/utredningsoppdrag-om-organisering-av-verneomradeforvaltere/)

<https://www.miljodirektoratet.no/hoeringer/2026/april-2026/utredningsoppdrag-om-organisering-av-verneomradeforvaltere/>

Vurdering

Nasjonalpark-/verneområdestyret er egen juridisk person. Styret kan i utgangspunktet «inngå avtaler og påta seg forpliktelser innenfor de økonomiske rammene styret disponerer. Slik ordningen er organisert i dag er det imidlertid statsforvalter som har budsjettmidlene. Det varierer hvorvidt styrene inngår avtaler selv eller om statsforvalter inngår avtaler på vegne av styret. Styret søker om midler og vedtar hva tildelte midler skal brukes til, mens statsforvalter er økonomisk ansvarlig for budsjettet og står som formelt ansvarlig for inngåtte avtaler. Det er per i dag ingen av verneområdestyrene som har egen bankkonto slik at de kan disponere budsjettet selv. Dette skyldes dels at alternativet ikke er kjent for alle styrene, og dels de forpliktelser og krav som følger av dette ansvaret.

Styret har vedtaksmyndighet og disponerer forvalterens arbeidstid, men har ikke personalansvar for forvalter. Stillingen ligger formelt hos statsforvalteren.»

Denne fordelingen mellom styret og Statsforvalteren er en pragmatisk tilnærming, som stort sett har fungert godt. Det er likevel rom for forbedringer. Miljødirektoratet anbefaler en variant av dagens ordning, med færre statsforvaltere som arbeidsgivere og en del tilpasninger og forbedringspunkter.

Forvalterne ser ikke grunn til å kommentere alternativene 3 og 4 med endret administrativ tilknytning for forvalterne, da disse synes lite aktuelle. Alternativ 1 (uendret adm. tilknytning) og alt. 2 med arbeidsgiveransvar hos færre statsforvaltere har i stor grad like utfordringer, og anbefalingene på forbedringspunkter for disse to alternativene kommenteres punkt for punkt.

Økning av kapasitet og ressurser hos statsforvalterne

Økt tildeling per forvalterstilling og synliggjøring ved øremerking av midler per forvalterstilling i Prop. 1S (Statsbudsjettet) er viktig for å unngå at det blir en kamp om ressurser mellom verneområdeforvaltningen og den ordinære forvaltningen i regi av Statsforvalteren. Det er en del ekstra arbeid med flere medarbeidere på lokalkontor utenfor kontorstedene til Statsforvalteren, så det vil være riktig å styrke embetene slik at seksjonsleder kan være et bindeledd mellom Statsforvalter og verneområdeforvaltningen. Forvalterne trenger juridisk bistand i saksbehandlingen, det er viktig at slik bistand styrkes, enten via fagmiljøet hos Statsforvalter eller i Miljødirektoratet.

Det bør ikke være et krav at det opprettes egne stillinger som koordinatører for forvalterne. Statsforvalterne kan godt organisere dette på det viset som er mest effektivt og passende for hvert enkelt embete.

Med alternativ 2 kan det bli mer ressurskrevende å organisere samlinger for forvalterne, med lengre reisevei for den enkelte (f.eks. fra Agder til Vestland). Uansett alternativ er det viktig at det tilføres tilstrekkelige ressurser til gjennomføring av fagdager/fysiske møtedager med

faglig opplegg for forvalterne i embetene som har personalansvar. Ansvar for gjennomføring av slike samlinger må ikke bare legges til statsforvalterne, Miljødirektoratet vil også måtte gi en overordnet og likelydende støtte til verneområdeforvaltningen.

Klargjøring av roller internt blant aktørene knyttet til faglig oppfølging av forvalterne

Ved innføring av lokal forvaltning ble arbeidsgiveransvaret lagt til statsforvalteren for å ivareta fellestjenester, men også for å sikre et fagmiljø for forvalterne. I hovedinstruksen til statsforvalterne i dag står det kun at statsforvalteren er personal- og økonomiansvarlig for verneområdeforvaltere, og det kan virke som at intensjonen bak den faglige delen av arbeidsgiveransvaret ikke har vært tydelig og fulgt opp i den praktiske gjennomføringen.

I anbefalingen står det at *«Vi mener at et sentralt forbedringspunkt i alternativ 1 må være at statsforvalternes rolle som faglig rådgiver for forvalterne må tydeliggjøres i sentrale styringsdokumenter for statsforvalteren, slik som i Hovedinstruks for statsforvalteren.»*

Det må samtidig tydeliggjøres hva statsforvalteren kan gi faglige råd til uten at dette innvirker på styrenes faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne. Vi mener statsforvalter kan gi faglig rådgiving til forvalternes innstillinger til styrene ved behov.»

Det er positivt å tydeliggjøre rollen som faglig rådgiver i *Hovedinstruks for statsforvalteren*, men direkte rådgivning til forvalternes innstillinger til styret kan nok lett komme i konflikt med Statsforvalterens rolle som mulig klageinstans på styrets vedtak. Det vil også komme i konflikt med styrenes selvstendige rolle og utøvelsen som eget forvaltningsorgan. Slik rådgivning til innstillinger til vedtak bør bare skje dersom forvalter selv ber om det, og det må ikke bli slik at lederen med fag- og personalansvar hos Statsforvalteren får en slags godkjennerrolle på forvalterens innstillinger. Dette er viktig for å tydeliggjøre rollen til styret som eget organ.

Klarere skille mellom arbeidsgiver og styret i dokumentforvaltning

Anbefaling:

«For å synliggjøre at forvalternes/styrenes virksomhet er separat og ikke en del av statsforvalteren, anbefaler vi at forvaltere har e-postadresser som skiller seg fra statsforvalteren, samt egne arkivbaser som muliggjør å skille ut journalføringene og publisere separate offentlige journaler, fortrinnsvis på elnnsyn.»

Det er svært positivt om man kunne få e-postadresser som tydelig kommuniserer at forvalter opptrer på vegne av nasjonalpark-/verneområdestyret, og ikke i regi av Statsforvalteren.

Økt fleksibilitet i fordeling av forvalterressurser mellom styrer

Sekretariatene er små enheter med 1-3 forvaltere, og systemet er derfor sårbart ved permisjon, langtidsfravær, eller skifte av forvalter. Miljødirektoratet anbefaler økt fleksibilitet i bruk av forvalterressurser:

«Vi foreslår at statsforvalterne som arbeidsgiver får anledning til å avtale omfordeling av forvalters tid direkte med forvalter og ikke trenger en avklaring av dette med styreleder. Det er arbeidsgiver som har samlet oversikt over sine ansatte og ser behov for omfordeling av ressurser. Vi mener dette bør begrenses til å gjelde bruk av forvalternes tid på tvers av styrer, ikke bruk av forvalters tid på øvrige oppgaver innenfor statsforvalterembetet.»

Lokal forvaltning innebærer at det er styret som disponerer forvalternes arbeidstid. En samlet ansattpool vil kunne løse problemer ved vakanser og ekstra arbeidsbelastning. Gode

samarbeidsformer og avklaringer i forkant vil kunne løse dette uten at Statsforvalteren gis styringsrett. Bruks av forvalterne til å løse arbeidsoppgaver utenfor egne områder må godkjennes av styreleder/styrene, som kjenner eget arbeidsfelt best.

Innføring av "Forvalterskolen"

Anbefaling:

«Vi foreslår innføring av "Forvalterskolen", en opplæringspakke som skal samle e-læring, webinarer, skriftlig veiledning, spørsmål- og svar, m.v. på en hensiktsmessig plattform som sikrer lik informasjon til alle nye forvaltere og som kan brukes av erfarne forvaltere ved behov i sitt daglige arbeid. Hovedansvaret for å innføre tiltaket kan ligge til Miljødirektoratet ettersom dette vil være et felles opplæringsprogram på tvers av embeter, eventuelt hos en statsforvalter i samarbeid med Miljødirektoratet. Det følger av arbeidsgiveransvaret å gi opplæring slik at de ansatte kan utføre arbeidet. Statsforvalteren må uansett være sterkt deltakende i et slikt program.»

Det er viktig og nødvendig at opplæringen settes i system for å sikre at alle får tilfredsstillende opplæring på alle områder. Dette gjelder alle ansatte, ikke bare nyansatte.

Forvaltersamlinger

Anbefaling:

«Vi foreslår at forvaltersamlingene videreføres med fast intervall på hvert andre år. Miljødirektoratet skal ha ansvar for å gjennomføre forvaltersamlingene i samarbeid med statsforvalterne. Vi foreslår at annenhver samling gjennomføres som nasjonale og regionale samlinger. SNO sentralt deltar på de nasjonale samlingene, og SNO-lokalt med fagansvar for de store verneområdene deltar på de regionale samlingene.»

Faste møtepunkter, webinarer og samlinger er viktig for erfaringsutveksling og faglig utvikling for alle.

Formalisere samarbeidet med besøkssentre

Mange av de store verneområdene mangler besøkssenter, og bare et fåtall av forvalterne har kontorstedene knyttet til et besøkssenter. Det er heller ikke alle besøkssentrene som har slik lokalisering og fasiliteter at de oppfyller kravene til funksjonelt fagmiljø. Flere har pekt på at sentrene burde hatt en tydeligere rolle knyttet til informasjon og naturveiledning om verneverdiene.

Etter oppdrag fra KLD leverte Miljødirektoratet 26. januar 2026 et forslag til ny besøkssenterstrategi for 2026-2036. I forslaget til ny besøkssenterstrategi foreslår direktoratet flere endringer for å oppnå målsettingene med senterordningen. Flere av målene er også relevante når det gjelder samarbeid mellom besøkssentrene og forvaltere og styre.

I utredningen står bl.a. at

«Selv om ikke alle besøkssentre kan være tilknyttet et forvaltningsknutepunkt er det likevel et behov for en større grad av formalisering av samarbeidet mellom sentrene og verneområdeforvaltningen, uavhengig av samlokalisering eller ikke. Derfor er dette også løftet frem i forslaget til kriteriesettet for etablering og reutorisering av sentrene. Miljødirektoratet foreslår i strategien å få på plass samarbeidsavtaler som besøkssentrene og den lokale forvaltningen forplikter seg til å følge for autorisasjoner fra 2028 og fremover.»

Det er viktig å arbeide videre for å bedre samarbeidet og å se nærmere på besøkssentrenes rolle i informasjonsarbeidet. Informasjons- og kommunikasjonsressurser tilknyttet nasjonalparkstyrene bør være et satsingsområde i denne sammenhengen.

Gjennomgang av forvaltningsknutepunktene for bedre fungerende knutepunkter

Anbefaling:

«Vi anbefaler at det gjøres en kartlegging av forvaltningsknutepunktene for å se om de kan samles i større grad slik at alle forvaltere får kontorplass ved et reelt knutepunkt, der det også er samlokalisering med SNO. Selv om kontorsteden skal være desentralisert, og i nærheten av verneområdene vil det til en viss grad være sammenheng mellom arbeidsgivertilhørighet og kontorsteden. Derfor foreslår vi at en nærmere kartlegging av fremtidige knutepunkter og eventuelle forslag til relokaliseringer avventer til ny organisering av verneområdeforvalterne er bestemt.

Vi foreslår at en nærmere kartlegging av de enkelte knutepunkter og vurdering av videre sammensetning på og lokalisering av disse gjøres i et tilleggsoppdrag.»

Forvalterne i Dovrefjell er knyttet til et velfungerende forvaltningsknutepunkt, sammen med andre forvaltere, SNO og Norsk villreinsenter. Det bør være minst en forvalterkollega for å kunne gi kollegahjelp og avlastning ved behov. Forvalterne har svært mange ulike oppgaver, og selv med bedre opplæring har man stor nytte av å kunne rådføre seg med en kollega når man skal ta fatt på oppdrag der man har mindre erfaring enn kollegaen.

Legge til rette for at SNO får tilgang til forvaltningsknutepunktene

Anbefaling:

«Vi anbefaler derfor at muligheten for å samlokalisere kontorsteden med SNO-ressurser bør være en del av vurderingen i fastsettelse av, og mulig relokalisering, av knutepunkter/kontorsteder for forvaltere, slik at det legges til rette for at knutepunktet også kan være et hensiktsmessig sted for SNO å jobbe fra når de ikke er i felt.»

Dovrefjell nasjonalparkstyre har stort utbytte av å være samlokalisert med SNO og samtidig gjennom dette ha godt samarbeid med nærliggende SNO-personell.

Samlokalisering for de fleste forvalterne med SNO i et forvaltningsknutepunkt ville styrket samarbeidet vesentlig. Dette er særlig viktig ved skifte av personell, da det ellers kan ta tid før man får etablert gode rutiner for kunnskapsutveksling og god samhandling mellom forvaltning og tilsyn.

Med økt vekt på verdiskaping og å ønske folk velkommen inn i nasjonalparkene er det nødvendig å ha et godt system for å ivareta verneverdiene også med økt besøkspress. Tilstrekkelige ressurser for tilsyn og veiledning er viktig i en aktiv besøksforvaltning. Når man inviterer flere inn, må også mottaksapparatet styrkes. Det er derfor svært bekymringsfullt at enkelte verneområder opplever manglende SNO-ressurser som et problem.